

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2113.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—
Poštno-čekovni rač. 10.603.

Cene inseratom: cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—
Mail oglasi vsaka beseda Din 120.

Gospodarsko sodelovanje?

Zlo, ki danes gre z orjaškimi koraki po svetu, se imenuje gospodarska kriza. Dozdaj se temu orjaku še nikdo ni mogel uspešno postaviti v bran ter mu zaustaviti pot, po kateri nosi med posamezne narode in države bedo, stisko, nesrečo in obup. Le ako bi vsi narodi si dali v bratski slogi roko, bi njihova vzajemna obramba proti temu orjaku mogla upati na kak večji in trajnejši uspeh. Toda ravno tega ni, od česar bi se mogli nadejati pomoči in rešitve: vzajemnosti ni med državami. Vsaka gleda samo na sebe, za drugo se ne briga. V vsaki velja načelo gospodarske samooskrbe in samozadovoljnosti. Posledica izvajanja tega načela je, da države, v katerih prevladuje industrija (Nemčija, Avstrija, Čehoslovaška itd.) od meseca do meseca povečujejo svojo poljedelsko proizvodnjo, agrarne (poljedelske) države pa posvečajo posebno skrb in zaščito svoji lastni industriji. Tako zastaja izmenjava blaga med državami čim dalje, tem bolj.

Vršile so se sicer že številne mednarodne konference, da bi temu zlu prišle v okom. Toda zaman. Meseca februarja 1930 je bila v Ženevi konferenca o carinskem premirju med državami. Upalo se je, da bo mogoče najti med evropskimi državami skupne točke in interese za sporazum na gospodarskem polju. Toda do sporazuma ni prišlo. Na mednarodnem sestanku v Stresi meseca septembra 1932 so bile za ublažitev stiske agrarnih držav predvidene prednostne carine za agrarne proizvode na evropskih tržiščih. Za ublažitev finančne stiske pa bi se moral ustanoviti takozvani denarni fond. In kaj se je zgodilo s tega ukrepoma?

Naš zunanji minister g. Bogoljub Jevtič je o tem na seji senata 27. marca rekel to-le: »Prvi ukrep je bil samo delno izpeljan, ker so bile evropske uvozne države precej vezane na razne pogoje prekomorskih agrarnih držav. Dobili smo le zelo omejene prednostne carine v Avstriji, na Češkoslovaškem in v Franciji. Drugega ukrepa organizacije valutnega fonda zaradi slabih razmer niso niti poskusili organizirati, čeprav je načrt pogodbe, kakor je bil sestavljen v Stresi, bil predložen Društvu narodov v Ženevi in ga je večina držav sprejela z znatnimi pridržki.« Velike nade so se zlasti stavile v največjo mednarodno gospodarsko konferenco, ki se je doslej vršila, in to

je bila svetovna gospodarska konferenca v Londonu od 12. junija do 27. julija 1933, na kateri je bilo zastopanih 54 držav. Uspeh = 0. Nenaden padec ameriškega dolarja tik pred sestankom konference je napravil veliko, nepopravljivo zmedo med člani tega svetovnega parlamenta. Konferenca se je razšla ter čaka na svojo obnovo, ko se bo ustvarilo ravnotežje glede vrednosti najvažnejših državnih valut.

Neurejenost mednarodnih odnošajev se kaže zlasti v načinu, kako se rešuje vprašanje gospodarske obnove podonavskih držav. V državi, ki stoji v osredju tega vprašanja, v Avstriji, se križajo interesi dveh evropskih velisil: Nemčije in Italije. Nemčija si hoče povse priključiti Avstrijo, da more preko nje prodirati proti vzhodu in jugu. Italija se tega boji in zato hoče

postaviti jez proti valovju vsenemštva. Temu namenu so bila posvečena posvetovanja treh ministrskih predsednikov: Italije, Avstrije in Madžarske, ki so se pretekli mesec vršila v Rimu. Podpisani so bili trije protokoli, ki napovedujejo za te tri države stvarne smernice glede na njihovo politično in gospodarsko sodelovanje, ki naj bi obenem služilo gospodarski obnovi Evrope. Cilj tega sodelovanja je previsoko postavljen, ker se tem potom niti obnova Podonavja ne da doseči, kamoli celokupne Evrope. Ako naj se doseže resnična in učinkovita rešitev gospodarskega vprašanja Podonavja, morajo pri tem po načelu enakopravnosti v slogi sodelovati vse podonavske države, med njimi zlasti Čehoslovaška, Rumunija in Jugoslavija. Brez gospodarskega sodelovanja vseh držav, ki pridejo za dotično ozemlje v poštev, ni ne politične ne gospodarske obnove v Podonavju in v Evropi.

V NAŠI DRŽAVI.

Državni proračun za poslovno dobo 1934-1935 je stopil s 1. aprilom v veljavo. Najprej ga je sprejela skupščina, nato senat in dne 28. marca ga je podpisal kralj s finančnim zakonom vred.

Banovinski proračuni. Ministrski svet je končno sprejel tudi banovinske proračune za poslovno leto 1934-1935, ki so stopili v veljavo, enako kakor državni proračun, z dnem 1. aprila. Proračuni so bili že vrnjeni banskim upravam v izvedbo. Skupni znesek banovinskih proračunskih izdatkov za poslovno dobo 1934-1935 je določen na 711.932.689 Din. Ta znesek je za okrog 14.819.000 Din manjši od proračunskega zneska za poslovno dobo 1933-1934, in za 340 milijonov Din manjši od proračunskega zneska za poslovno dobo 1930-1931. Banovinski proračuni so se torej v štirih letih znižali povprečno za 32 odstotkov. — Za posamezne banovine znašajo novi proračuni v milijonih dinarjih (v oklepajih višina proračuna za 1933-34): dravska banovina 115.3 (120), savska 189.7 (198), vrbaska 32.9 (34), drinska 66.6, zetska 44.8, dunavska 138.7, moravska 44.3 in vardarska 39.3. Banovinske doklade znašajo v dravski banovini 70, savski 35, v ostalih pa 25 odstotkov z izjemo moravske, kjer znašajo samo 10 odstotkov. Doklade v dunavski banovini so

tako nizke zaradi visoke davčne osnove, ki je bila odmerjena leta 1928 v dobi gospodarske ugodnosti, ko je služila za podlago cena pšenice, ki je takrat znašala 250 Din.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Sprememba francoske ustave. Odbor, kateremu je poverjena sprememba ustave Francije, je sklenil predložiti parlamentu predlog, po katerem bi dobil predsednik republike pravico, da bi lahko razpustil poslansko zbornico na zahtevo ministrskega predsednika, ne da bi poprej zahteval pristanek senata. Ta predlog zasleduje cilj: vladi dati daljšo stalnost, ker sedaj se menjavajo včasih francoske vlade liki vreme.

Podaljšanje pogodbe vzhodnih držav o medsebojnem nenapadanju. Ruska vlada je predlagala Poljski, Finski in Baltičkim državam podaljšanje pogodbe o nenapadanju, katere veljavnost bo potekla prihodnje leto. Letonska je že pristala na ponudbo, pa tudi Poljska, Finska, Estonska in Litva so sprejele ruski predlog.

Ali si že obnovil naročnino?

„Slov. Gospodar“ stane:

celoletno Din 32.—
polletno Din 16.—
četrtletno Din 9.—